

(Uit: Het Bureau van J.J. Voskuil, deel 5, 1999:355.)

Hij liep naar zijn bureau. Het was overdekt met mappen, boeken, paperassen, catalogi. Hij legde zijn tas in de boekenkast, hing zijn jasje op, keek naar de chaos en haalde twee stoelen naar zijn bureau, die hij met de voorkanten tegen elkaar schoof, naast de plek waar hij zat.

‘Eigenlijk is de flexplek o

Een dergelijk wanordelijk tafereel zal je bij de Wereldomroep niet snel aantreffen. Bureaus zijn er leeg, likschoon en opgeruimd als de werknemer het pand verlaat. Naar verluidt gooit hoofdredacteur Joop Daalmeijer hoogstpersoonlijk alle rotzooi van bureaus, omdat iedereen aan alle bureaus moet kunnen werken. Adjunct-hoofdredacteur Nieuws en Actualiteiten van de Wereldomroep Ardi Bouwers lacht om de anekdote.

Eerder dit jaar ging de redactie op de schop: de ruimte werd opnieuw gestofveerd en ingedeeld: het bureau-oppervlak verkleind en de mobiele werkplek oftewel

Ellen de Vries

flexplek geïntroduceerd. Met als gevolg: plaats voor tachtig in plaats van zestig werknemers.

Bouwers geeft een rondleiding door het verbouweredactielokaal. De vergadering hebben we net gemist. Als om 9.15 uur en 14.45 uur normaal gesproken de bel luidt, draaien eindredacteurs en chefs simultaan hun stoel een slag en schuiven aan de centrale middentafel aan. Daar aan die middentafel – in de vorm van een wereldbol – wordt bediscussieerd welk nieuws de Wereldomroep die dag brengen zal. Zo'n tafel was er vroeger niet, verklaart Bou-

De centrale middentafel, in de vorm van een wereldbol, met de eind

De bulletinredactie. Foto: Fred Vlooi/Wereldomroep

wers. Chefs en eindredacteurs zaten her en der verspreid; de vergadering vond buiten de redactieruimte plaats. ‘Vaak moest je wachten op iemand die nog éven dit of dat moest doen.’ Dat is verleden tijd. Vluchten kan niet meer. Ander voordeel is dat tijdens de vergadering redacteurs kunnen meeluisteren of snel even geraadpleegd kunnen worden. De ronde cirkel waarbinnen de eindredacteurs en chefs nu opereren heeft stervormige uitlopers. Daaraan werken de redacteurs van de verschillende deelredacties. Als de

Andere flexplekken

NOS-Nieuws: Op de redactie rijden geen *trolleys*; er zijn *lockers*. Januari 2006 werden de tv-, radio-, internet en teletekstredacties samengevoegd. De redactie is 'geheel nieuw opgebouwd', versleten meubilair werd vervangen en er kwamen gloednieuwe studio's. Ongeveer 400 mensen werken er op verschillende tijdstippen gedurende 24 uur per dag. Er zijn 120 werkplekken. Adjunct-hoofdredacteur Marcel Gelauff: 'Mensen zitten aan het bureau dat bij hun functie of dienst hoort. Gaar je nieuws, dan zit je ergens anders dan wanneer je nieuws verwerkt.' Al het meubilair is elektrisch verstelbaar. Hij signaleert dat het psychologische effect van de schaalvergroting 'een vermindering van intimiteit tot gevolg heeft'. Dat wordt onder meer gecompenseerd door een koffiecorner waar getafelennist of anderszins gerelaxt kan worden. Ook worden om die reden redacteurs zoveel mogelijk aan een programma gekoppeld. ▶

... een functieplek'

... de eindredacteurs en de chefs. Foto: Fred Vlooi/Wereldomroep

kop in lengte verschillen. Geen probleem: de tafels kunnen letterlijk in een handomdraai versteld worden. De stoelen en uiteraard ook de laptops zijn 'arbo-proof'.

Eigenlijk is de flexplek vooral een functieplek. Bouwers: 'We hebben ploegendiensten, je kijkt wie er op de stoel van de eindredactie zit, en je weet wie eindredactie doet.' Peggy Brader, presentator, verslaggever en redacteur van de Surinaams/Antilliaanse redactie beaamt dat: 'Vandaag presenteer ik, dus zit ik op de presentatieplek, er is een plek voor de regisseur, voor de avondredacteur, voor continuïteit en planning, verder een bureau waaraan iedereen kan werken.'

Deze redactie bevond zich vroeger vanwege ruimtegebrek buiten de *newsroom*. Bevalt dit Brader? 'Zeker weten. Ik was bang dat het heel hectisch zou worden, heel druk.' Maar dat valt mee en als de redacteur zich wil afzonderen kan dat: er zijn flexplekken waar je rustig kunt zitten.

Aan de wand hangen flinterdunne tv-schermen die op verschillende nieuwszenders zijn afgestemd. Bouwers wijst naar de nieuwe vloerbedekking: geluidempend net als het plafond. Bouwers: 'Vroeger was er op de redactie één satelliet-tv voor buitenlandse uitzendingen.' Nu kan de eindredacteur naar believen ▶

eindredacteurs na de vergadering hun stoel weer een slag terugdraaien, zitten ze aan het hoofd van de eigen deelredactie of afdeling.

Voor wie de weg niet weet: buiten bij deur hangt een plattegrond. Aan de gekleurde balken op de bureaus zijn de verschillende redacties te herkennen. De afdeling Documentatie is beneden gehuisvest, maar elke dag heeft een documentalist dienst op de redactie. Het toeval wil dat de documentalisten anderhalve

Aan de stervormige uitlopers van de centrale middentafel werken de deelredacties. Foto: Fred Vlooi/Wereldomroep

► drie schermen op zijn computer toveren. Ook redacteurs kunnen zenders op hun scherm selecteren. Dat is fijn, vindt Brader. 'Je kunt zelf beslissen waar naar je kijkt.'

Aan het eind van de werkdag wordt de informatie in hangmappen in kasten gestopt. Persoonlijke attributen horen thuis in de gekleurde kluisjes boven. Iedereen heeft zijn eigen sleutel en kluisje. Lastig dat opruimen? Bouwers: 'Het disciplineert. Ik gooi nu beduidend meer weg.'

Het idee voor de nieuwe indeling kwam van hoofdredacteur Daalmeijer. Het ANP in Rijswijk en Radio

Swiss International (RSI) dienden als voorbeeld en inspiratie. De inrichting van de middentafel keken ze af van het ANP en de ronde vorm van RSI.

De Wereldomroep kampte met ruimtegebrek, bovendien was het meubilair aan vernieuwing toe. Bouwers: 'Maar we wilden ook de eilandcultuur doorbreken.' De meerwaarde is, behalve ruimtebesparing, het verbeterde contact tussen eindredacteurs. Onderwerpen worden gemakkelijker uitgewisseld. 'Hebben jullie minister Bot in de uitzending, die willen wij ook wel.' Dat geldt ook voor redacteurs. Brader: 'Je hebt meer contact met elkaar. De Surinaams/Antilliaanse zit nu naast de Latijns/Amerikaanse redactie. We wisselen items uit. Onderwerpen over Cuba zijn interessant voor Suriname, Aruba en de Antillen. We proberen de ontwikkelingen daar zo goed mogelijk te volgen.'

Tevredenheid alom? Er zijn nog wat schoonheidsfoutjes. Het muurtje dat de eindredacteurs scheidt van de redactie is te hoog. Daardoor moet je volgens Brader opstaan om met de eindredacteur te praten.

Johan Huizinga van de Specialistenredactie is Europa-redacteur en beduidend minder tevreden. De specialisten maken geen eigen programma's maar bedienen de andere redacties. 'Het is absoluut een verslechtering dat ik mijn vaste werkplek kwijt ben. Je moet je knipsels en dossiers bij de hand hebben.' Ander vervelend punt is dat het aantal computers waarop gemonteerd kan worden (dalet) is gehalveerd. 'Er is altijd wel een daletplek te vinden, maar soms zit je net te wachten op een verhaal en wil je ook nog even een quotje binnenhalen, dan is het handig als je op een daletplek zit,...' Reden dat het aantal dalets is gehalveerd is ingegeven door bezuiniging.

Huizinga: 'Dalet behoort tot onze kernactiviteiten. Er is te weinig geluisterd naar de werkvloer en niet gekeken naar differentiatie per afdeling. Als was vastgehouden aan tien werkplekken in plaats van negen, was er geen probleem geweest. Dan had je ook niet het probleem met de

telefoon gehad.' De redacteurs hebben geen vast telefoonnummer meer. En dat is vooral voor specialisten, die het moeten hebben van goede contacten, lastig. Alleen mobiel gebeld kunnen worden is klantvriendelijk, geeft adjunct Bouwers toe. Haar ideaal is dat telefoonnummers van redacteurs via een centrale worden doorgeschakeld. Ze zal het tijdens de evaluatie te berde brengen.

Verwacht Huizinga dat sommige zaken teruggedraaid zullen worden? Huizinga: 'Ik verwacht helemaal niets.'

Tips & tricks van de designer

Aram Hartsuyker, industrieel ontwerper en productontwikkelaar heeft geen ervaring met mediaconcerns, maar richtte wel het hypermoderne Project Managementbureau van de gemeente Amsterdam in. Een aantal tips:

- ✧ Vraag ook goed door wat werknemers willen. Neem ideeën en opvattingen van werknemers serieus. Wordt iets doorgedrukt, dan zetten ze de hakken in het zand.
- ✧ Er zijn vele soorten werk in een bedrijf. Niet elke werknemer is per definitie gebaat bij een flexibele werkplek.
- ✧ Mensen hebben de neiging zich te hechten aan een vaste werkplek. Zorg dat ze zich overal thuis voelen. Dan is het gemakkelijker eens ergens anders te zitten als de gewenste werkplek bezet is. Vormgeving is daarbij belangrijk. t Zit 'm vooral in kleine dingen. Voor het Managementbureau ontwierp Hartsuyker voor de eigendommenkast een deurknop met eigen foto van de werknemer.
- ✧ Combineer zaken. Hartsuyker ontwierp een grote, fleurige doorloopkast: rode rozen op een lichtblauwe achtergrond. Aan de binnenkant – zodat je geen last hebt van lawaai – bevinden zich archief en printer; aan de buitenkant de eigendommenkasten.
- ✧ Verleid mensen tot opruimen. Zet geen grijze atmosfeer neer. Haal alle ergernissen weg en geef visuele prikkels: hang kunst op.
- ✧ Wat betreft de onvermijdelijke portretten-galerij van geliefden: Hartsuyker ontwierp een wand met 120 verschillende lege fotolijstjes. Iedere werknemer kan er foto van vriend, kind of hond op kwijt.

Andere flexplekken

Trouw: Ook in het nieuwe pand van PCM in Amsterdam dat in januari 2007 naast Het Parool betrokken wordt, komen flexplekken. Adjunct-hoofdredacteur Gerbert van Loenen: 'Trouw heeft 118 fte's, maar vanwege het grote aantal deeltijdwerkers hebben we ongeveer 150 mensen in dienst. Na de verhuizing zijn er waarschijnlijk 118 werkplekken. Redacteurs zullen net zoals nu ook al wel het geval is, af en toe een werkplek moeten zoeken op een aanpalende deelredactie waar nog plek over is. De bureaus moeten daarom leeg en opgeruimd zijn. Alle bureaus zijn verstelbaar in hoogte. Laden hebben ze niet, spullen komen in kasten terecht. Eigenlijk worden we dus heel mobiel. We gaan alleen niet met *trolleys* rondrijden.'

ANP: Wim Molog, hoofd P&O: 'Het idee was: nooit is iedereen op hetzelfde moment aanwezig. Sommige redacteurs zijn vrij of werken buiten de deur. Dat was aanleiding voor de introductie van de flexplek. Maar dat blijkt niet te werken voor iedereen. De behoefte aan een eigen werkplekje en hoekje is groot.' Dat geldt bij het ANP vooral voor de verslaggevers. De Wereldomroep keek het concept van de middentafel af van het ANP. Het ANP op zijn beurt keek hun middentafel – *central desk* – af van de Amerikanen. Afgevaardigden van alle redacties bepalen daar het nieuws van die dag. Alleen de middentafel is verstelbaar; de rest van de tafels niet.